

پیوست ۶

وزارت آموزش و پرورش

ستاد عالی آزمون

کارگروه استانداردسازی آزمون ها و آئین نامه ها

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی - معاونت آموزش متوسطه - مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش

راهنمای عمل آزمون های نهایی پایه های یازدهم و دوازدهم ویژه مدیران مدارس، دبیران، مشاوران و اولیا

مقدمه:

به منظور اجرای مصوبات ۸۴۳، ۸۵۵ و ۸۶۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی و مصوبه هزار و سی و یکمین و هزار و سی و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، امتحانات پایانی دروس پایه‌های یازدهم و دوازدهم دوره دوم متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ به صورت نهایی برگزار خواهد شد و نتیجه این امتحانات به عنوان سوابق تحصیلی دانش‌آموز برای پذیرش در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور مورد نظر خواهد بود.

این تصمیم در اجرای راهکار ۱۹ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش اتخاذ شده است و مقرر گردیده وزارت آموزش و پرورش نسبت به فراهم آوردن زمینه و شرایط مطلوب برای برگزاری امتحانات نهایی پایه دهم، یازدهم و دوازدهم در دوره دوم متوسطه اقدام لازم را با مشارکت سایر دستگاه‌ها و مراجع ذی ربط معمول نماید لذا به منظور آشنایی بیشتر طراحان سوال، مدیران مدارس، دبیران، دانش‌آموزان، اولیا و طراحان سوال و غیره با چگونگی برگزاری امتحانات نهایی و نحوه طراحی سوال‌ها، این راهنمای عمل، تدوین و ارائه شده است.

جدول دروس امتحانات نهایی: سوالات فقط از محتوای کتاب‌های درسی سال تحصیلی جاری و براساس بارم بندی که توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی اعلام شده، طراحی می شود.

جدول دروس نهایی پایه یازدهم

ردیف	رشته علوم تجربی	رشته ریاضی فیزیک	رشته ادبیات و علوم انسانی	رشته علوم و معارف اسلامی
۱	تعلیمات دینی ۲ (دینی)، اخلاق و قرآن	تعلیمات دینی ۲ (دینی)، اخلاق و قرآن	تعلیمات دینی ۲ (دینی)، اخلاق و قرآن	اصول عقاید ۲
۲	زبان خارجی ۲	زبان خارجی ۲	زبان خارجی ۲	زبان خارجی ۲
۳	فارسی ۲	فارسی ۲	فارسی ۲	فارسی ۲
۴	عربی، زبان قرآن ۲	عربی، زبان قرآن ۲	عربی ۲ (زبان تخصصی رشته)	عربی ۲ (زبان تخصصی رشته)
۵	زیست شناسی ۲	هندسه ۲	تاریخ ۲	تاریخ اسلام ۲
۶	شیمی ۲	فیزیک ۲	جامعه شناسی ۲	علوم و معارف قرآنی ۲

جدول دروس نهایی پایه دوازدهم

ردیف	رشته علوم تجربی	رشته ریاضی فیزیک	رشته ادبیات و علوم انسانی	رشته علوم و معارف اسلامی
۱	تعلیمات دینی ^۳ (دینی، اخلاق و قرآن)	تعلیمات دینی ^۳ (دینی، اخلاق و قرآن)	تعلیمات دینی ^۳ (دینی، اخلاق و قرآن)	اصول عقاید ^۳
۲	عربی، زبان قرآن ^۳	عربی، زبان قرآن ^۳	عربی ^۳ (زبان تخصصی رشته)	عربی ^۳ (زبان تخصصی رشته)
۳	فارسی ^۳	فارسی ^۳	فارسی ^۳	فارسی ^۳
۴	زبان خارجی ^۳	زبان خارجی ^۳	زبان خارجی ^۳	زبان خارجی ^۳
۵	زیست شناسی ^۳	هندسه ^۳	علوم و فنون ادبی ^۳	علوم و فنون ادبی ^۳
۶	ریاضی ^۳	حسابان ^۲	ریاضی و آمار ^۳	ریاضی و آمار ^۳
۷	فیزیک ^۳	فیزیک ^۳	جامعه شناسی ^۳	احکام ^۳
۸	شیمی ^۳	شیمی ^۳	تاریخ ^۳	تاریخ ^۳ (تخصصی رشته)
۹	سلامت و بهداشت	سلامت و بهداشت	سلامت و بهداشت	سلامت و بهداشت
۱۰	علوم اجتماعی	علوم اجتماعی	جغرافی ^۳	علوم و معارف قرآنی ^۳
۱۱	---	ریاضیات گسسته	فلسفه ^۲	فلسفه ^۲

امتحانات نهایی چگونه امتحاناتی هستند؟

«آزمون نهایی» آزمونی کتبی است که وزارت آموزش و پرورش به شکل سراسری و استاندارد در سطح ملی برگزار می‌کند. این آزمون برای تعیین میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان طراحی و اجرا می‌شود. آزمون پیشرفت تحصیلی، میزان موفقیت دانش‌آموزان را در یادگیری موضوعات و محتوای درسی بررسی و تعیین می‌کند و از این طریق، امکان ارتقای دانش‌آموزان به پایه تحصیلی یا دوره تحصیلی بالاتر را فراهم می‌سازد. از این رو، پرسش‌های آزمون نهایی براساس اهداف و محتوای کتاب‌های درسی و در چارچوب آنها طراحی می‌شود.

پرسش‌های آزمون‌های نهایی به گونه‌ای طراحی می‌شوند تا دانش‌آموزانی که در کلاس درس حضور فعال داشته و مطالب کتاب را به درستی فرا گرفته‌اند، بتوانند اطمینان خاطر داشته باشند که قادر به پاسخ‌گویی کامل به این پرسش‌ها خواهند بود. نتایج آزمون‌های نهایی علاوه بر تعیین میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، به دبیران، مدیران مدارس، مجریان، برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران آموزش و پرورش نیز در تشخیص مسائل و مشکلات آموزش و پرورش و اصلاح آنها کمک خواهد کرد. یکی دیگر از نتایج آزمون‌های نهایی، ایجاد «سابقه تحصیلی» از عملکرد دانش‌آموز است و این «سابقه تحصیلی» در کنار نتایج کنکور سراسری، در فرایند گزینش و پذیرش دانش‌آموزان برای ورود به مراکز آموزش عالی مورد استفاده قرار می‌گیرد. منظور از سابقه تحصیلی، نمرات دروس عمومی و تخصصی در هر رشته تحصیلی در دوره دوم متوسطه است که آزمون آن‌ها به شیوه سراسری و نهایی برگزار شده باشد. بر این اساس، امتیاز داوطلبان ورود به مراکز آموزش عالی براساس «نمره کل» آنان انجام می‌شود که از دو قسمت تشکیل شده است:

۱- نمره سابقه تحصیلی: میانگین وزنی نمرات آزمون‌های نهایی است که توسط «مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش» (وابسته به وزارت آموزش و پرورش) به صورت سراسری برگزار می‌شود.

۲- نمره آزمون اختصاصی (کنکور یا آزمون سراسری): میانگین نمرات دروس تخصصی آزمون سراسری (کنکور) است که «سازمان سنجش آموزش کشور» (وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) مسئول برگزاری آن است.

جدول ۱: سهم سابقه تحصیلی، آزمون اختصاصی (سراسری) و دروس عمومی / تخصصی در نمره کل

سال پذیرش	سال آزمون	پایه های شامل سابقه تحصیلی	سوابق تحصیلی		آزمون سراسری (اختصاصی)
			عمومی	اختصاصی	
۱۴۰۲-۱۴۰۳	۱۴۰۲	دوازدهم	۲۶٪	۱۴٪	۶۰٪
			مجموع : ۴۰٪		
۱۴۰۳-۱۴۰۴	۱۴۰۳	دوازدهم	۲۸٪	۲۲٪	۵۰٪
			مجموع : ۵۰٪		
۱۴۰۴-۱۴۰۵	۱۴۰۴	یازدهم (مثبت)	۳۰٪	۳۰٪	۴۰٪
		(مصوبه ۱۰۵۳ شورای عالی آموزش و پرورش)			
		دوازدهم	مجموع : ۶۰٪		
۱۴۰۵-۱۴۰۶	۱۴۰۵	یازدهم (قطعی)	۳۰٪	۳۰٪	۴۰٪
		(مصوبه ۱۰۵۳ شورای عالی آموزش و پرورش)			
		دوازدهم	مجموع : ۶۰٪		
۱۴۰۶-۱۴۰۷	۱۴۰۶	یازدهم (قطعی)	۳۰٪	۳۰٪	۴۰٪
		(مصوبه ۱۰۳۱ شورای عالی آموزش و پرورش)			
		دوازدهم	مجموع : ۶۰٪		

درصدهای فوق مرتبط با گروه های آزمایشی اصلی است و سهم سابقه تحصیلی در گروه های آزمایشی هنر و زبان های خارجی متفاوت است. همچنین توجه داشته باشید که معیار سنجش سوابق تحصیلی، تراز کسب شده براساس نمرات است، نه خود نمره. پس اگر در یک آزمون نمره خوبی کسب نکرده اید، نگران نباشید؛ زیرا ممکن است تمام دانش آموزان به دلیل ضریب سختی بالای پرسش در آن درس، عملکرد خوبی نداشته باشند و این موضوع باعث شود درنهایت، تراز شما نسبت به سایرین مطلوب باشد.

ویژگی های امتحان نهایی استاندارد

همانگونه که پیشتر گفته شد آزمون نهایی سه مرحله طراحی سوال، اجرا و تصحیح پاسخ برگ دارد. حفظ استاندارد امتحان نهایی باید در هر سه مرحله مدنظر قرار گیرد. با اینکه ممکن است این سه مرحله جدا از هم به نظر آید اما در واقع این سه مرحله به صورت پیوسته است

به طور کلی دو ویژگی کلی برای آزمون استاندارد در نظر گرفته می شود که هر کدام به جزئیات متعددی تجزیه می شوند.

۱- پایایی ۲- روایی

۱- پایایی به ثبات در ارزیابی اشاره دارد به این معنا که نمره به دست آمده باید در شرایطی که دانش آموز به شکل دیگری ارزیابی شود نتیجه مشابهی به بار آورد. بنابراین طراحی، اجرا و تصحیح باید خروجی با ثباتی را به عنوان نمره تولید کنند.

۲- روایی یک ارزیابی به میزان انطباق آن با اهداف و انگیزه های اولیه ارزیابی اشاره دارد. به زبان ساده یعنی همان چیزی که منظورمان بوده را سنجیده باشیم نه چیز دیگری را. بر خلاف ظاهر ساده تعریف روایی، به شدت موضوع مناقشه برانگیز و دقیقی است که معمولا در ارزیابی ها مورد غفلت قرار می گیرد. نکته مهم این است که اگر آزمونی روایی بالایی نداشته باشد پایایی بالا اصلا فایده ای نخواهد داشت. به عبارت دیگر روایی آزمون بر پایایی آن مقدم است.

افزایش روایی و پایایی در طراحی سوالات

مرحله طراحی سوال مهمترین مرحله برای حفظ روایی و پایایی آزمون است. خطا در این مرحله معمولا به مراحل بعد تسری پیدا می کند و امکان کنترل مراحل بعد را دشوار می کند. مجریان امتحانات نهایی با هدف ارتقای سلامت و آزمون و در راستای عدالت آموزشی باید تمام تلاش خود را برای اینکه کمترین حاشیه و خطا در مرحله طراحی وجود داشته باشد به کار گیرند.

الف- محتوا و اهداف:

۱- مطابقت محتوای آزمون با سرفصل ها و اهداف آموزشی کتاب درسی و برنامه درسی مصوب بوده و با محوریت کتاب درسی طراحی شده اند؛ یعنی کاملا منطبق با اهداف اصلی و فرعی کتاب درسی و سطوح شناختی ارائه شده از سوی دفتر تالیف کتاب های درسی است

۲- توزیع متناسب سوالات بین سرفصل ها و بخش های مختلف کتاب درسی نحوه ترتیب و آرایش سؤال ها بر اساس ترتیب مطالب درسی

۳- پوشش سطوح مختلف یادگیری (مخصوصا دانش، فهم، کاربرد)

۴- تاکید بر مفاهیم کلیدی و محتوای اصلی کتاب درسی

۵- اجتناب از سوالات حاشیه ای و غیرضروری

۶- رعایت بودجه بندی سؤال ها بر اساس محتوا

۷- داده محور و شاهد محور بودن؛ یعنی پرسش هایی که اطلاعات و دانش هایی را در اختیار دانش آموز قرار می دهد و آنگاه از او می خواهد که بر روی این اطلاعات و دانش ها، فعالیت های شناختی مشخصی انجام دهند و نتایج جدیدی تولید کند

۸- به وضوح نشان می دهد در حال ارزشیابی چه هدفی است و تنها یک هدف آموزشی را ارزشیابی می کند

۹- موقعیت هایی را طراحی می کند که دانش آموز را برای تأمل و تفکر برانگیزاند

۱۰- دانش آموز را تشویق می کند تا دانسته هایش را از یک موقعیت به موقعیت دیگری تعمیم دهد

۱۱- علاوه بر سطوح ابتدایی شناختی، سطوح بالاتر را نیز مبتنی بر اهداف کتب درسی، مدنظر قرار می دهند

۱۲- دانش آموزان را تشویق می کنند تا فراتر از روند یا الگوریتم خاص عمل کرده و تنها به بازخوانی و بازنشانی سوالات کلیشه ای نپردازند.

- ۱۳- به جای مهارت‌های ساده یادآوری یا حفظ کردن، به استفاده از مهارت‌های تفکر انتقادی نیاز دارند. لازم است دانش آموز به طور انتقادی درباره اطلاعاتی که آموخته است فکر کند و پاسخی منسجم و مرتبط ارائه دهد.
- ۱۴- دانش‌آموزان را تشویق می‌کنند تا با استفاده از دانش و مهارت‌های خود، موضوع را در سطح عمیق‌تری بررسی کنند و نمی‌توان با یک بله، خیر یا یک پاسخ ساده یا چند کلمه‌ای به آنها پاسخ داد.
- ۱۵- به دانش‌آموز کمک می‌کند تا درک قوی‌تری از یک موضوع و نحوه ارتباط آن با موضوعات دیگر یا دنیای واقعی داشته باشد.
- ۱۶- بارم بندی محتوای کتاب برای طراحی سوالات آزمونهای نهایی توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی اعلام می‌شود. این بارم بندی در پایگاه اطلاع رسانی سازمان مذکور قابل دسترسی است.

ب- ساختار و قالب:

- ۱- استفاده از تنوع در قالب سوالات (چند گزینه‌ای، درست یا غلط، تشریحی، کوتاه پاسخ و ...)
- ۲- تناسب تعداد سوالات با زمان پاسخگویی و توانمندی دانش‌آموزان
- ۳- ترتیب منطقی سوالات از ساده به دشوار
- ۴- استفاده از لحن دوستانه، جملات ساده و کوتاه و عبارات واضح و رسا در طرح سوالات
- ۵- عدم طرح سوالات مغرضانه و اجتناب از ابهام و همراه‌کنندگی در سوالات
- ۶- رعایت عدالت و انصاف در طراحی سوالات برای همه دانش‌آموزان کشور
- ۷- رعایت اصول نگارش و ویراستاری در طرح سوالات
- ۸- استفاده از تصاویر، نمودارها و جداول
- ۹- رعایت تنوع در سوالات برای جلب توجه و انگیزه دانش‌آموزان (حتی استفاده از کاریکاتور یا تصاویر فانتری برای تغییر ذائقه دانش‌آموزان با توجه به فضای امتحانات نهایی)

ج- ویژگی‌های سوالات:

- ۱- سوالات همگرا دارای یک پاسخ واحد و مشخص می‌باشد و سوالات واگرا دارای یک راهنما که انواع پاسخ‌های صحیح را پوشش دهد و حق هیچ دانش‌آموزی ضایع نشود. همچنین در سوالات واگرا باید دانش‌آموز در جریان قرار بگیرد.
- ۲- دارای قدرت تمیز مناسب برای تفکیک دانش‌آموزان قوی از ضعیف
- ۳- همبستگی نمره یک سوال با نمره کل آزمون در میان دانش‌آموزان شرکت‌کننده به وضوح می‌تواند میزان همراهی آن سوال با اهداف کلی آزمون را نشان دهد. البته به دست آوردن آن نیازمند برگزاری آزمون آزمایشی می‌باشد.

سطوح اهداف:

اهداف آموزشی معمولاً در سه گروه شناختی، مهارتی (روانی حرکتی) و نگرشی (عاطفی) طبقه‌بندی می‌شوند. هر یک از این اهداف نیز از سطوح متفاوت از ساده به مشکل برخوردارند که در طراحی امتحانات درسی اغلب، اهداف شناختی مدنظر قرار می‌گیرد؛

اهداف شناختی؛ هدف‌هایی را شامل می‌شوند که با یادآوری، بازشناسی درک و فهم و رشد توانایی‌ها و مهارت‌های ذهنی، نظیر کاربرد، ترکیب و ارزشیابی سروکار دارند. این حوزه مهم‌ترین زمینه کار ارزشیابان و معلمان در ارزشیابی است در حال حاضر، اکثر آزمون‌ها، به اندازه‌گیری عملکرد یادگیرندگان در رفتارهای شناختی اختصاص دارند که در بیشتر مواقع از طبقه‌بندی بلوم برای تعریف اهداف آموزشی استفاده می‌شود.

سوالات استاندارد از نظر ارزیابی میزان و نحوه یادگیری

اینکه سوال چه سطحی از یادگیری را می‌سنجد موضوع کلیدی در ارزیابی سوال می‌باشد. بسیاری از طراحان علاقه دارند تا دانش کارآمد و ماندگار یادگیرنده را ارزیابی کنند و چندان به یادگیری‌های سطحی و بی‌دوام نپردازند.

سطوح یادگیری: بر اساس آخرین نسخه تجدید نظر شده سطوح یادگیری بلوم (اندرسون، کراتول و همکاران، ۲۰۰۱) آفریدن و خلق کردن به عنوان عالی ترین سطح یادگیری در نظر گرفته شده است. در حالی که دانش محض (حفظی) به عنوان پایین ترین سطح یادگیری محسوب می شود.

سه مرحله به یاد آوردن، فهمیدن و به کار بستن به عنوان فرایندهای شناختی سطح پایین تر محسوب می شوند.

مفهوم: در حوزه آموزش، مقصود از مفهوم، موضوعات کلی یادگیری است. مفهوم ممکن است چندین مصداق را که دارای اشتراکاتی هستند؛ زیر پوشش قرار دهد. متن یک درس، معمولاً در اطراف یک یا چند مفهوم بزرگ و تعدادی مفهوم ریز، سازماندهی شده است. مفهوم ممکن است یک حقیقت، یک رخداد، تعریف، اصل، نظریه و... باشد.

در سال های اخیر با تغییرات اساسی در کتاب های درسی و به ویژه در دوره متوسطه، مؤلفان، کتاب های جدید را با رویکرد تدریس با شیوه های فعال و گروهی، تألیف نموده اند؛ بنابراین لازم است در ارزشیابی نیز، تجدید نظر شده و از سؤالات متناسب با این رویکرد برای ارزشیابی دانش آموزان استفاده شود. این سؤالات، دانش آموزان را در موقعیتهای جدیدی قرار داده و به دانش آموز مجال بیشتری برای فکرکردن و اندیشیدن در مورد مفاهیم می دهد که این یکی از اهداف اساسی در سند تحول

بنیادین در آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی است. از این رو سؤالات استاندارد با رویکرد مفهومی جایگزین سؤالات رویه‌ای خواهند شد؛ لذا آشنایی با نحوه طراحی سؤالات مفهومی و استاندارد ضروری است؛ که به یقین، زمینه‌ساز تغییر در نگرش و نحوه یادگیری است و همین طور باعث تقویت روحیه خلاقیت و آفرینش در دانش‌آموزان خواهد شد.

در همین راستا ارزشیابی مفهومی نیز مطرح می‌شود؛ تا مفاهیم آموزش داده شده به شیوه‌های مختلف را به چالش بکشاند و با تفکر و اندیشیدن در مورد این مفاهیم به دیدگاه‌های متفاوتی از آن مفهوم برسد. به عبارت دیگر سؤال مفهومی باید بتواند مفهوم آموزش داده شده توسط معلم که به صورت همگرا بوده است را به دیدگاه‌های واگرا تغییر دهد. دانش مفهومی دانش مقوله‌ها، طبقه‌بندی و اصل‌ها است و سؤالات مفهومی باید قادر باشند؛ توانایی طبقه‌بندی الگوها و ساختارها را با توجه به فرایندهای شناختی (به‌یادآوردن، فهمیدن، به‌کاربردن، تحلیل کردن، ارزیابی کردن و تولیدکردن) آشکار سازند.

دانش‌آموزی که دانش مفهومی مناسبی از مطالب داشته باشد؛ باید بتواند با استفاده از فرایندهای شناختی مناسب، انواع مسائل مرتبط با دانش مفهومی را حل کند.

جداول هدف محتوا- ارزشیابی برای دروس مختلف در پایگاه اطلاع رسانی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی قابل دسترسی است و همچنین الگوی طراحی سؤالات استاندارد در پایگاه اطلاع رسانی مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش به نشانی aee.medu.gov.ir قابل بهره‌برداری است و از طریق دبیرخانه راهبری کشوری دروس و گروه‌های آموزشی نیز در اختیار دبیران قرار می‌گیرد. در این جا نمونه‌ای از الگوی مذکور مربوط به درس روانشناسی آورده شده است.

ردیف	سطح شناختی	موضوع / فصل / صفحه	نمونه سوال
۱	به یاد آوردن	(۱) انگیزه و نگرش / فصل ۷ / ص: ۱۶۵ (۲) پیامد های ناتوانی در تصمیم گیری / فصل شش / ص: ۱۵۱	(۱) نگرش را تعریف کرده و مهمترین عوامل نگرشی را از مثبت به منفی فهرست نمایید. (۲) انواع تعارض را نام برده و ویژگی های هر کدام را با ذکر مثال بنویسید.
۲	فهمیدن	(۱) تفکر (۲) تصمیم گیری / فصل ۶ / ص: ۱۳۷ (۲) روانشناسی سلامت / فصل ۸ / ص: ۱۹۹	(۱) وجه اشتراک ها و تفاوت های حل مساله و تصمیم گیری را در قالب یک جدول تفکیک نموده و با ذکر یک مثال به طور خلاصه شرح دهید. (۲) انواع مقابله با فشار های روانی را طبقه بندی کرده و با ذکر نمونه های هر کدام، مفید یا غیر مفید بودن آن را تشخیص دهید
۳	به کار بستن	(۱) ادراک / فصل سوم / ص: ۸۲ حافظه و علل فراموشی / فصل چهارم / ص: ۱۰۰	(۱) با رسم شکل انواع خطای ادراکی را توضیح داده و با ذکر داستانی کوتاه نتایج خطای ادراکی را تبیین نمایید. (۲) با رسم نمودار فراموشی و ذکر داستانی کوتاه در زمینه ی مطالعه و ساعات آن از عوامل ایجاد فراموشی، گذشت زمان را تبیین نمایید.
۴	تحلیل کردن	(۱) شناخت چیست؟ و روانشناسی رشد / تلفیق فصل یک و دو / ص: ۲۲ و ص: ۴۸ و ۵۵ (۲) احساس، توجه، ادراک (توجه) / فصل سوم / ص: ۷۳، ۷۴، ۷۷	(۱) پردازش مفهومی و ادراکی را با یکدیگر مقایسه نموده و با توجه به آن رشد شناختی دوره ی کودکی و نوجوانی را مقایسه کرده و تفسیر نمایید. (۲) نقش توجه و کارکردهای آن را در یادگیری یک موضوع درسی مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و با ارائه ی یک نمونه تفسیر نمایید.
۵	ارزشیابی کردن	روانشناسی، تعریف روش مطالعه (شناخت) / فصل اول / ص: ۲۱	مریم ۷ ساله و فاطمه ۱۵ ساله است. آنها برای خرید لباس به فروشگاه لباس رفته اند. مریم بر اساس رنگ لباس برای خرید آن اصرار دارد فاطمه به جنس و دوام پارچه لباس توجه نموده و آن را انتخاب می کند. با توجه به کدام مفاهیم می‌توانید قضاوت کنید که تصمیم کدام یک ارزشمند تر است؟ چرا؟
۶	آفریدن	حافظه و علل فراموشی / فصل چهارم / ص: ۱۰۷ روانشناسی، تعریف، روش مورد مطالعه / فصل اول / ص: ۱۲، ۱۳	با توجه به روش پس خبا از فنون بهسازی حافظه برای یکی از بخش های درس روانشناسی متناسب با هریک از مراحل روش پس خبا شیوه ی مطالعه کارآمد را طراحی نمایید. پژوهشگری قصد دارد به بررسی تاثیر آموزش شناختی رفتاری مذهبی بر درمان افسردگی دانشجویان بپردازد برای این پژوهش یک فرضیه ساخته و تفسیر نمایید در چه صورت فرضیه شما اثبات یا رد می گردد.

توصیه های لازم برای موفقیت دانش آموزان در آزمون نهایی

- ۱- آزمون در خردادماه سال تحصیلی جاری در پایه های یازدهم و دوازدهم نهایی است و کاملاً مشابه شیوه امتحانات پایه دوازدهم برگزار و تصحیح خواهد شد.
- ۲- برگه های امتحانی دانش آموزان توسط معلمان غیر از معلم خود دانش آموزان در طول سال تحصیلی و به صورت الکترونیکی تصحیح خواهد شد.
- ۳- سوالات فقط از محتوای کتاب درسی در سطوح مختلف یادگیری طراحی می شود و بهترین منبع مطالعاتی کتاب درسی می باشد. پس با حضور فعال در کلاس های درس سعی کنید از مطالب کلاس و تدریس معلم بهره مند شوید.
- ۴- عوامل مدرسه، مربیان و اولیاء، رعایت قوانین و مقررات برگزاری آزمون های نهایی از جمله به همراه نداشتن تلفن همراه، ساعت هوشمند، کتاب، جزوه، چرک نویس، زیردستی و ... را به دانش آموزان یادآوری نمایند.
- ۵- مربیان و اولیاء، مهارت های یادگیری از جمله مدیریت زمان، روش های برنامه ریزی، روش های صحیح مطالعه و ... را به دانش آموزان آموزش دهند.
- ۶- مدیران، جلسات و همایش های کسب مهارت های تحصیلی (روش های مطالعه، مدیریت زمان، روش های ایجاد انگیزه، روش های مقابله با اضطراب امتحان و ...) را برای دانش آموزان و اولیا با استفاده از ظرفیت های موجود در مدرسه، ناحیه، منطقه یا استان، برگزار کنند.
- ۷- همکاری دانش آموزان برای ایجاد شور و نشاط علمی در مدرسه به منظور افزایش آمادگی برای حضور موفق در آزمون های نهایی جلب شود.
- ۸- کمیته های مختلف علمی در مدرسه، متشکل از دانش آموزان لازم التوجه و مستعد تشکیل شود.
- ۹- جهت افزایش تعهد دانش آموزان برای شرکت در برنامه های آموزشی مدرسه، از مشارکت دانش آموزان در تدوین و طراحی برنامه های آموزشی تا پایان سال تحصیلی استفاده شود.
- ۱۰- تمهیدات لازم برای ایجاد آرامش روانی دانش آموزان قبل و حین برگزاری آزمون پیش بینی شود.
- ۱۱- اعتکاف علمی و برنامه های مشابه، با اخذ مجوزهای لازم از اداره آموزش و پرورش منطقه در مدرسه برگزار شود.
- ۱۲- کلاس های فوق برنامه و جبرانی برای دانش آموزان، متناسب با شرایط و ویژگی های تحصیلی آنها تشکیل و برگزار گردد.
- ۱۳- شورای مدرسه، شورای دبیران، معاون آموزشی، معاون پرورشی، مشاور، انجمن اولیا و مربیان و ... برای تحقق موارد فوق به طور فعال عمل کنند.
- ۱۴- پاسخ برگ های دانش آموزان در مرحله اول توسط ۲ مصحح مطابق راهنمای تصحیح و بدون اطلاع از نمرات همدیگر تصحیح می گردد. در صورت مغایرت بیش از یک نمره بین دو مصحح، پاسخ برگها به صورت الکترونیکی در اختیار مصحح سوم قرار خواهد گرفت.
- ۱۵- در مرحله رسیدگی به اعتراضات مصحح تجدیدنظرکننده بدون اطلاع از نمرات قبلی، پاسخ برگ را تصحیح می نماید.

۱۱- برخی از دانش آموزان علی رغم دانش و قدرت تحلیل ، توانایی انتقال مطلب به صورت تشریحی را ندارند؛ لذا لازم است این دانش آموزان پاسخ سوالات را یکبار با دقت کنترل کنند.

۱۷- از علل مهم در افت نمره دانش آموزان بی دقتی در پاسخگویی به سوالات است.

۱۸- خلاصه نویسی دروس حفظ کردنی برای جمع بندی مرور پایانی در ایام پیش از آزمون نهایی کمک شایانی به کسب نتیجه مطلوب توسط دانش آموز می کند.

۱۹- در سوابق تحصیلی ، تراز کسب شده بر اساس نمرات است و نه خود نمره. پس اگر دانش آموزی در یک آزمون نمره خوبی کسب ننموده؛ نباید نگران باشد زیرا ممکن است تمام دانش آموزان به دلیل ضریب سختی بالای سوال در آن درس عملکرد خوبی نداشته و این موضوع باعث شود در نهایت تراز دانش آموز نسبت به سایرین مطلوب باشد.

۲۰- نمره کسب شده در هر درس در آزمون نهایی، فقط بر تراز همان درس در آزمون نهایی و آزمون سراسری تاثیر می گذارد، پس اگر دانش آموز عملکرد خوبی در یک یا چند عنوان درسی نداشت ناامید نشود و با برنامه ریزی و جدیت بیشتری دروس امتحانی بعدی را مطالعه نمایید.

۲۱- سوالات آزمون نهایی براساس مفاهیم و اهداف کتاب درسی و برای سنجش میزان فهم مطالب توسط دانش آموزان طراحی می شود. در طراحی از سوالات ترکیبی استفاده می شود و ممکن است عیناً از واژگان و جملات کتب درسی استفاده نشود. در دروسی مثل ریاضی که سوالات مسئله محور هستند؛ مسئله چند مرحله ای طرح می شود به طوری که قبل از نوشتن فرمول یا انجام محاسبه اصلی می بایست یک یا چند مرحله فرایند محاسباتی انجام شود.

نکات قابل توجه در روزهای آزمون

۱- دانش آموزان می بایست یک تا نیم ساعت قبل از شروع آزمون در حوزه برگزاری حضور داشته باشند (همراه داشتن کارت ورود به جلسه و کارت شناسایی معتبر الزامی می باشد). درب حوزه نیم ساعت قبل از شروع آزمون بسته می شود و دانش آموزان باید روی صندلی خود مستقر باشند و هیچ ورود و خروجی صورت نگیرد تا سوالات، دریافت، تکثیر و آماده توزیع شود.

۲- حضور و غیاب به صورت الکترونیکی انجام می شود و در صورت تاخیر، برای دانش آموز غیبت ثبت خواهد شد.

۳- بیشترین تعداد غائبین در آزمون نهایی معمولاً مربوط به اولین آزمون است و علت آن تاخیر در رسیدن به حوزه به دلیل عدم اطلاع از آدرس دقیق آن است. لذا قبل از اولین آزمون حتماً یک بار به محل حوزه برگزاری آزمون مراجعه نمایید.

۴- با توجه به اینکه پاسخ برگها کاملاً شخصی سازی شده و دارای رمزین (بارکد QR) مخصوص دانش آموز می باشد و بایستی جهت تصحیح الکترونیکی اسکن شوند. لذا از مخدوش نمودن بارکد، علامت گذاری و نوشتن در سربرگها، تانمودن، مچاله نمودن پاره نمودن و مرطوب نمودن آن باید خودداری کنند.

۵- پاسخ سوالات در آزمون نهایی می بایست خوش خط، خوانا و با خودکار آبی یا مشکی (ترجیحاً مشکی) در پاسخ برگ نوشته شود تا حقی از دانش آموز ضایع نگردد.

۶- بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات و جرایم در آزمونهای سراسری مصوب ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه اجرای آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۱۲۷۶/ت/۰۳۴۸۶۵ مورخ ۱۳۸۵/۰۵/۱۱ هیئت وزیران، آرای متخلفین آزمون های نهایی از سوی هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات در آزمون ها مستقر در وزارت آموزش و پرورش صادر می گردد.

چند نکته:

۱- با عنایت به تاثیر قطعی ۶۰ درصدی نمرات دروس آزمون های نهایی توجیه دانش آموزان پایه های یازدهم و دوازدهم در آزمون سراسری ۱۴۰۴، مهمترین گام برای قبولی در رشته و دانشگاه مورد نظر است.

۲- در آزمون های نهایی فقط درس هایی را امتحان می دهند که در همان سال مطالعه کرده اند؛ اما در روز آزمون سراسری، دروس پایه های تا دوازدهم را آزمون می دهند. پس حجم مطالب در آزمون نهایی بسیار کمتر از کنکور سراسری است.

۳- در آزمون های نهایی هر درس را به صورت مجزا در بازه زمانی تعیین شده مطالعه و با فاصله زمانی کمی از زمان مطالعه، در آزمون آن درس شرکت می کنند. در صورتی که برای شرکت در آزمون سراسری درس های سه پایه (، یازدهم و دوازدهم) را مطالعه و سپس در یک یا دو نوبت آزمون شرکت می کنند.

۴- در آزمون های نهایی پاسخ نادرست تاثیر منفی روی پاسخ های درست ندارد در صورتی که سوالات کنکور سراسری دارای نمره منفی است.

۵- در آزمون نهایی هر قسمت از پاسخ دارای نمره مخصوص به خود است و حتی اگر جواب نهایی نادرست باشد به راه حل درست نیز نمره تعلق خواهد گرفت در صورتی که در کنکور سراسری ملاک فقط انتخاب گزینه صحیح است.

۶- در آزمون اختصاصی کنکور ۱۴۰۴ سهم نمره کل سابقه تحصیلی پایه های یازدهم و دوازدهم نظام ۳-۳-۶ در گروه های آزمایشی اصلی علوم ریاضی و فنی، علوم تجربی و علوم انسانی به میزان ۶۰ درصد با تاثیر قطعی است.

۷- سهم نمره کل سابقه تحصیلی پایه دوازدهم نظام ۳-۳-۶ در گروه های آزمایشی هنر و زبان خارجی فقط شامل دروس عمومی به میزان ۳۰ درصد با تاثیر قطعی است و سهم نمره کل آزمون سراسری (کنکور) ۷۰ درصد می باشد.

۸- غیبت در آزمون نهایی خرداد ماه (موجه یا غیر موجه) به منزله درج نمره خام صفر در محاسبه نمره کل سابقه تحصیلی است. در واقع سهم ۶۰ درصدی نمره کل سابقه تحصیلی قابل جایگزینی با آزمون اختصاصی (آزمون سراسری) نیست. لذا تمامی داوطلبان فاقد سابقه تحصیلی یا دارای سابقه تحصیلی ناقص می بایست نسبت به ایجاد سابقه تحصیلی از طریق شرکت در آزمون نهایی (نظام ۳-۳-۶) که وزارت آموزش و پرورش برگزار می کند اقدام نمایند.

۹- از خرداد سال ۱۴۰۲ و پس از آن، سابقه تحصیلی صرفاً شامل نتایج آزمون های نوبت خرداد می باشد و نمرات کسب شده در نوبت های شهریور و دی ماه به عنوان سابقه تحصیلی لحاظ نخواهند شد. در نتیجه دانش آموزانی که در خرداد ماه موفق به کسب حد نصاب قبولی در آزمون نهایی نشوند در صورتی که در شهریور ماه حد نصاب قبولی را کسب نمایند؛ نمرات خرداد آنها به عنوان سوابق تحصیلی در همان سال محاسبه می شود.

۱۰- انواع تخلفات و جرائم در آزمون ها :

- ارتکاب هرگونه عملی که موجب اخلال در نظم جلسه یا حوزه آزمون گردد از قبیل موارد ذیل:
 - پاسخگویی به سوالات آزمون از طریق نگاه کردن به ورقه آزمون دانش آموزان دیگر یا صحبت کردن با آنها
 - تعویض اوراق آزمون یا پاسخ برگ های مربوط
 - رد و بدل کردن یادداشت و روش های مشابه
 - بیرون بردن پاسخ برگ آزمون از حوزه
 - نوشتن پاسخ برگ آزمون برای دانش آموزان دیگر
 - استفاده از پاسخ برگ آزمون نوشته شده توسط دانش آموزان دیگر یا چرک نویس
 - امحاء و پاره کردن پاسخ برگ توسط دانش آموز
 - عدم رعایت مقررات آزمون و هر نوع درگیری با عوامل حوزه، عدم استقرار در محل تعیین شده برای آزمون و رفتارهای مشابه
 - همراه داشتن بی سیم، تلفن همراه، ساعت هوشمند، وسایل ارتباط الکترونیکی و دستگاه های حافظه دار، کتاب، جزوه و یادداشت، اسلحه (سرد یا گرم) و ... در محل حوزه اجرا و در زمان برگزاری آزمون
 - مشارکت در تعویض پاسخ برگ آزمون.
 - ارتکاب هرگونه عمل خلاف مقررات که آزمون داوطلب را از نظر علمی خدشه دار سازد از قبیل :
 - الف) ارائه مدرک یا گواهی مجعول برای شرکت یا ثبت نام در آزمون
 - ب) تبانی با داوطلبان یا افراد خارج از حوزه یا دست اندرکاران آزمون از قبیل عوامل اجرایی و طراحان سوال و ...
 - ج) ثبت نام در آزمون با هویت مجعول و شرکت در جلسه آزمون به جای داوطلب اصلی
- توجه : موارد گفته شده بالا حسب مورد موجب اعلام نمره صفر در یک یا تمام دروس، محرومیت از شرکت در آزمون های نهایی باقیمانده و یا دوره های بعد و معرفی به مراجع قضایی می باشد.

پایان